

Kirje

18.2.2022

VN/5431/2022

VN/5431/2022-OKM-1

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Varainhoitovuoden 2022 ensimmäisellä lisäsuoritepäätöksellä opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun myönnettävien lisärahoitusten hakeminen

Tässä kirjeessä ohjeistetaan koulutuksen järjestäjiä vuoden 2022 talousarvion perusteella opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin myönnettävän lisärahoituksen (70 milj. €) hakemisesta. Kirjeessä ohjeistetaan myös oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun vuonna 2022 kohdennettavan lisärahoituksen (5 milj. €) hakemisesta. Molempia lisärahoituksia haetaan yhdellä sähköisellä hakulomakkeella, ja ne myönnetään vuoden 2022 ensimmäisellä lisäsuoritepäätöksellä perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena.

1. Lisärahoitus opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin

Pääministeri Marinin hallitusohjelman linjauksen mukaisesti hallituskauden aikana lisätään ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjausresursseja vuosittain kertaluonteisina tulevaisuusinvestointeina yhteensä 250 miljoonaa euroa. Lisärahoitusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin on myönnetty koulutuksen järjestäjille tähän mennessä yhteensä 180 miljoonaa euroa, josta 20 miljoonaa euroa vuonna 2019 sekä 80 miljoonaa euroa vuosina 2020 ja 2021. Nyt haettavana on lisärahoituksen viimeinen osuus, vuoden 2022 talousarviossa päätetty 70 miljoonaa euroa.

Lisärahoituksen myöntämisen edellytykset ja käyttökohteet

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 32 e §:n mukaan koulutuksen järjestäjälle myönnettävää perusrahoitusta voidaan korottaa harkinnanvaraisesti koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvästä erityisestä syystä johtuen. Harkinnanvaraista korotusta voidaan erityisestä syystä myöntää myös varainhoitovuoden aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää hakemuksesta harkinnanvaraisesta korotuksesta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Lisärahoitus on tarkoitettu käytettäväksi uusien opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen. Lisäksi sitä voidaan käyttää opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen, jolloin opettajien työpanosta on mahdollista kohdentaa enemmän opetukseen. Lisärahoituksella voidaan myös jatkaa aiemmin vastaavaan tarkoitukseen myönnetyllä lisärahoituksella lisätyn henkilöstön palkkaamista. Lisärahoituksen käyttö ei ole sidottu rahoituksen myöntämisvuoteen.

Lisärahoituksen tavoitteena on turvata jokaiselle opiskelijalle hänen tarvitsemansa opetus, ohjaus ja tuki. Opetuksen ja ohjauksen lisäämiseen tarkoitettuja resursseja on käytettävä siten, että niillä voidaan tukea erityisesti niitä opiskelijoita, jotka tarvitsevat enemmän tukea opintoihinsa. Ministeriö katsoo, että opetuksen ja ohjauksen lisäresursseja on tarpeen kohdentaa erityisesti perusopetuksen päättäneiden nuorten, maahanmuuttajien ja heikkojen perustaitojen varassa olevien aikuisten koulutuksen järjestämiseen. Koulutuksen järjestäjien tarvitseman lisärahoituksen määrän arvioinnissa lähtökohtana on se, kuinka paljon niillä on edellä mainittuihin kohderyhmiin kuuluvia opiskelijoita. Tarkastelussa käytetään kalenterivuoden 2020 aikana aloittaneita uusia opiskelijoita koskevaa tilastoaineistoa. Lisärahoitusta ei myönnettäisi lainkaan niille koulutuksen järjestäjille, joilla ei ole aloittanut mainittuihin kohderyhmiin kuuluvia opiskelijoita.

Perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen myöntämisen edellytyksenä on koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvä erityinen syy. Ministeriö katsoo, että lisärahoituksen myöntämisen edellytys täyttyy silloin, jos koulutuksen järjestäjällä on mainitun tilastotiedon mukaan edellä kuvattuihin kohderyhmiin kuuluvia opiskelijoita, eikä se hakemuksensa mukaan pysty ilman lisärahoitusta turvaamaan kaikille kohderyhmiin kuuluville riittävässä määrin heidän tarvitsemaansa opetusta ja/tai ohjausta. Lisärahoituksen tarpeellisuutta voidaan arvioida lisäksi palkattavan lisähenkilöstön rekrytointisuunnitelman ja koulutuksen järjestäjän hakemuksessaan esittämien muiden tietojen perusteella.

Lisärahoitus myönnetään koulutuksen järjestäjille vasta varainhoitovuoden aikana, jotta hakuprosessin tueksi oli mahdollista valmistella uusimpaan tilastoaineistoon perustuvat laskennalliset myöntökriteerit ja niihin perustuva esimerkinomainen laskelma lisärahoituksen järjestäjäkohtaisesta jakautumisesta.

Opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin tarkoitettua lisärahoituksen myöntäminen koulutuksen järjestäjälle perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena edellyttää, että koulutuksen järjestäjä on hakenut harkinnanvaraista korotusta kyseiseen tarkoitukseen.

Lisärahoituksen laskennalliset myöntökriteerit

Ministeriön tarkoituksena on myöntää vuoden 2022 talousarviossa päätetty lisärahoitus opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin koulutuksen järjestäjille samojen laskennallisten kriteerien perusteella kuin vuosina 2020 ja 2021 tuoreinta tilastoaineistoa käyttäen. Laskennallisten kriteerien avulla kuvataan edellä esitettyjä kohderyhmiä, joille opetuksen ja ohjauksen lisäresursseja on tarpeen erityisesti kohdentaa. Laskennalliset myöntökriteerit ovat seuraavat:

- koulutuksen järjestäjän osuus kaikkien vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien alle 18-vuotiaiden uusien opiskelijoiden määrästä
- koulutuksen järjestäjän osuus kaikkien vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien vähintään 18-vuotiaiden uusien opiskelijoiden määrästä ja
- koulutuksen järjestäjän osuus kaikkien vieraskielisten uusien opiskelijoiden määrästä.

Tietopohjana kaikille kolmelle kriteerille on Koski-järjestelmästä poimittu vuoden 2020 tilastoaineisto, johon on kahden ensimmäisen kriteerin osalta liitetty Tilastokeskuksessa uusien opiskelijoiden pohjakoulutustieto. Uusiksi opiskelijoiksi lasketaan sekä kokonaisen tutkinnon että pelkän tutkinnon osan/osien aloittaneet opiskelijat.

Kriteerejä painotetaan keskenään siten, että lisärahoituksesta jaetaan 50 % ensimmäisen kriteerin perusteella, 30 % toisen kriteerin perusteella ja 20 % kolmannen kriteerin perusteella. Myös painotukset ovat samat kuin vuosina 2020 ja 2021 käytetyt. Mikäli rahoitus jaettaisiin puhtaasti kohderyhmiin kuuluvien uusien opiskelijoiden lukumäärien suhteessa, olisivat vastaavat painotukset 39 %, 38 % ja 23 %. Määrälliseen painotukseen verrattuna lisärahoituksen jaossa painotetaan siis alle 18-vuotiaita vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevia enemmän suhteessa vähintään 18-vuotiaisiin. Perusteena tälle on muun muassa se, että vanhemmilla opiskelijoilla on usein enemmän kertynyttä osaamista ja jo suoritettuja tutkinnon osia toisin kuin nuorilla, jolloin he tarvitsevat nuoria vähemmän koulutusta ja tukea tutkintoon vaadittavan osaamisen saavuttamiseksi. Lisäksi painotus nuorimpiin vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa oleviin opiskelijoihin tukee oppivelvollisuuden laajentamisen toteutusta. Kolmannen kriteerin kohdalla lisärahoituksen jaossa käytetyn painotuksen tulee olla pienempi kuin sen määrällisen osuuden mukainen painoarvo. Tämä johtuu siitä, että vieraskieliset uudet opiskelijat ovat monesti myös vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevia, minkä vuoksi he tuovat lisärahoitusta koulutuksen järjestäjälle jo jommankumman aiemman kriteerin perusteella. Vieraskielisiä uusia opiskelijoita kuvaava erillinen kriteeri on kuitenkin perusteltua tämän kohderyhmän erityisen suuren lisätuen tarpeen vuoksi ja sen vuoksi, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä ei muutoin huomioi maahanmuuttajien tarvitsemää suurempaa tukea.

Liitteessä 1 on esitetty järjestäjittäin lisärahoituksen tarpeen arvioinnissa käytettävät uusien opiskelijoiden määrät sekä esimerkinomainen laskelma edellä mainituilla painotuksilla siitä, miten 70 miljoonaa euroa jakautuisi esitetyillä kriteereillä ilman muuta harkintaa kaikille niille koulutuksen järjestäjille, joilla aloitti vuonna 2020 kohderyhmien opiskelijoita. Liitteessä esitettyä Koski-tietoa tarkasteltaessa on huomioitava, että poiminnassa on tehty joitakin tarkoituksenmukaisia rajauksia uusien opiskelijoiden määrään. Tarkastelun ulkopuolelle on rajattu ammatillisen koulutuksen lain 8 §:n mukainen muu ammatillinen koulutus ja muu kuin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama koulutus. Kaikkiaan mukaan on laskettu kukin opiskelija korkeintaan kerran samalle koulutuksen järjestäjälle. Kuitenkin, mikäli opiskelija on vieraskielinen, eikä hänellä ole perusasteen jälkeistä tutkintoa, hänet on laskettu lisärahoituksen perusteeksi kummaltakin osin. Aineistossa on mukana myös henkilötunnuksettomat opiskelijat, joiden ikä ei ole tiedossa. Nämä opiskelijat on laskettu iältään vähintään 18-vuotiaiden joukkoon oletuksena, että heillä ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa. Poiminta on tehty vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien uusien opiskelijoiden osalta 1.11.2021 ja vieraskielisten uusien opiskelijoiden osalta 1.2.2022 tilanteen mukaisena. Mikäli vuoden 2020 Koski-tietoja on tämän jälkeen päivitetty, ei tätä huomioida lisärahoituksen jaossa. Lisärahoituksen laskennallisten myöntökriteerien perusteena käytettävien uusien opiskelijoiden Koski-tietojen poimintasääntöjä on kuvattu tarkemmin liitteessä 2.

Lisärahoituksen myöntämiseen tai sen tasoon vaikuttava muu harkinta

Laskennallisten myöntökriteerien lisäksi ministeriö voi käyttää tarvittaessa myös muuta harkintaa päättäessään järjestäjäkohtaisesta lisärahoituksesta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin. Hakulomakkeella kysytään nyt haettavan lisärahoituksen käyttösuunnitelma, seurantatietoja järjestäjälle aiemmin myönnettyjen lisärahoitusten käytöstä sekä seurantatietoja yleisemmin opetus- ja ohjaushenkilöstön määrän kehityksestä. Jos koulutuksen järjestäjän hakemuksessaan esittämä käyttösuunnitelma ei vastaa laskennallisten kriteerien tuottamaa lisärahoituksen tasoa tai suunnitelma on muutoin epätarkoituksenmukainen tai puutteellinen, tämä voi vaikuttaa myönnettävän lisärahoituksen määrään. Seurantatiedon perusteella arvioidaan koulutuksen järjestäjän aiemmillä lisärahoituksilla palkkaaman henkilöstön ja lisättyjen henkilötyövuosien määrää suhteessa myönnettyihin lisärahoituksiin. Mikäli koulutuksen järjestäjä ei ole riittävässä määrin kyennyt lisäämään opetus- ja ohjaushenkilöstöään eikä pysty muutoinkaan todentamaan opiskelijoiden saaman opetuksen ja ohjauksen määrän lisääntymistä, myös tämä voidaan ottaa huomioon vuoden 2022 lisärahoituksen tasoa arvioitaessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö lähetti 26.10.2021 koulutuksen järjestäjille [kirjeen \(VN/27041/2021\)](#) koskien varainhoitovuoden 2022 varsinaisella suoritepäätöksellä myönnettävän rahoituksen hakemista. Kirjeessä ministeriö kiinnitti koulutuksen järjestäjien huomiota siihen, että lisärahoitusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin ei ole tarkoituksenmukaista myöntää sellaisille koulutuksen järjestäjille, jotka lomauttavat samaan aikaan opetushenkilöstöään. Mikäli koulutuksen järjestäjä on saanut aiemmalla päätöksellä lisärahoitusta opetus- ja ohjaushenkilöstön lisäämiseen, mutta on kuitenkin vuoden 2021 aikana lomauttanut opetus- ja ohjaushenkilöstöään, tämä on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2022 lisärahoitusta kohdennettaessa. Tämän vuoksi hakulomakkeella kerätään tiedot vuonna 2021 ja alkuvuonna 2022 toteutetuista ja vuodelle 2022 päätetyistä ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön lomautuksista.

Ministeriö voi poiketa liitteessä 1 esitetyn esimerkinomaisen laskelman mukaisesta lisärahoituksen järjestäjäkohtaisesta määräytymisestä myös muusta perustellusta syystä.

Koska lisärahoituksen myöntäminen pääasiallisesti laskennallisin kriteerein perustuu suhteelliseen laskutapaan, jossa jokaisen koulutuksen järjestäjän osuus lisärahoituksesta riippuu muiden järjestäjien osuudesta, voi muuhun harkintaan perustuvilla muutoksilla laskennallisten kriteerien tuottamaan euromäärään olla vaikutusta myös sellaisten koulutuksen järjestäjien rahoitukseen, joita muu harkinta ei koske. Tämän vuoksi liitteessä 1 esitetty laskentakriteerien perusteella määräytyvä koulutuksen järjestäjäkohtainen rahoitus on ymmärrettävä tässä vaiheessa vasta lisärahoituksen tasoa kuvaavana tietona tilanteessa, jossa ministeriö ei käyttäisi lainkaan muuta harkintaa lisärahoitusta myöntäessään. Kyse ei siis ole ministeriön euromääräisistä ehdotuksista koulutuksen järjestäjille myönnettävistä lisärahoituksista.

Lisärahoituksen hakeminen

Perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena myönnettävää lisärahoitusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin haetaan sähköisellä hakulomakkeella, joka julkaistaan tarkempine ohjeineen 21.2.2022 ministeriön sivuilla osoitteessa <https://okm.fi/lisasuoritepaatosten-valmistelu>.

Mikäli koulutuksen järjestäjä pitää tässä kirjeessä ja sen liitteessä 1 esitettyä lisärahoituksen laskennallista jakotapaa hyvänä, sen tulee ilmoittaa hakulomakkeella hakevansa ministeriön esittämillä kriteereillä ja painoarvoilla sille kohdentuvaa osuutta lisärahoituksesta turvatakseen lisärahoituksen kohderyhmiin kuuluville opiskelijoilleen heidän tarvitsemansa opetuksen ja ohjauksen. Hakumenettely poikkeaa tavanomaisesta perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen hakemisesta siten, että koulutuksen järjestäjän ei tule hakea perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta tietynä euromääränä. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että mikäli joillekin koulutuksen järjestäjille ei voida myöntää täysimääräisenä laskennallisten kriteerien tuottamaa euromäärää, tämä kasvattaa vastaavasti muille koulutuksen järjestäjille kohdentuvaa rahoitusta. Mikäli koulutuksen järjestäjä hakisi harkinnanvaraista korotusta tarkkana euromääränä, tämä asettaisi katon tälle järjestäjälle myönnettävälle lisärahoitukselle, vaikka myöntäminen perustuisikin muutoin puhtaasti laskennallisiin kriteereihin. Mikäli koulutuksen järjestäjä hakee lisärahoitusta edellä esitetysti, sen ei tarvitse erikseen perustella laskennallisten kriteerien perusteella sille kohdentuvan rahoitusosuuden muodostumista.

Mikäli koulutuksen järjestäjä hakee lisärahoituksensa muodostumista ministeriön jakesityksestä poikkeavalla tavalla, lisärahoitusta haetaan tarkkana euromääränä, ja sen muodostuminen pitää erikseen perustella. Esimerkiksi jos koulutuksen järjestäjä arvioi, että lisähenkilöstöä ei pystytä palkkaamaan niin paljon kuin laskennallisten kriteerien perusteella muodostuvalla lisärahoituksella olisi mahdollista, järjestäjän tulee hakea vain tarkoitukseen tarvitsemaansa euromäärää.

Hakulomakkeella kysytään lisärahoituksen käyttösuunnitelmaa ja seurantatietoja myös aiemmin myönnettyillä lisärahoituksilla toteutetuista/toteutettavista henkilöstölisäyksistä.

Hakemuksessa esitetyn käyttösuunnitelman tulee vastata haettavan lisärahoituksen tasoa aikaisemmat tarkoitukseen myönnetyt lisärahoitukset huomioon ottaen.

Lisärahoituksen käytön ja vaikuttavuuden seuranta

Vuoden 2022 lisärahoituksen haun yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää koulutuksen järjestäjiltä ajanmukaistettua seurantatietoa vuosina 2019–2021 myönnettyillä lisärahoituksilla toteutetuista rekrytoinneista ja henkilöstömuutoksista. Koulutuksen järjestäjien tähänastista onnistumista opetuksen ja ohjauksen määrän lisäämisessä arvioidaan tarkastelemalla koulutuksen järjestäjän palkkaaman lisähenkilöstön ja lisäämien henkilötyövuosien suhdetta järjestäjän saamiin lisärahoituksiin ja hakemuksissa esittämiin rekrytointisuunnitelmiin. Myöhemmässä vaiheessa ministeriön tarkoituksena on arvioida laajemmin opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen vuosina 2019–2022 myönnettyjen lisärahoitusten vaikutuksia opettajien ja ohjaajien määrien kehitykseen sekä opiskelijoiden saaman opetuksen ja ohjauksen määrään ja laatuun. Tarkastelussa otetaan huomioon myös henkilöstön ja henkilötyövuosien kokonaismäärissä sekä opiskelijoiden ja opiskelijavuosien määrissä tapahtuneet muutokset.

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta kiinnitti vuoden 2022 talousarvioesitystä koskevassa mietinnössään huomiota ammatillisen koulutuksen opetuksen ja ohjauksen lisäresurssien määräaikaisuuteen ja pysyvän perusrahoituksen niukkuuteen. Rahoituksen epävarmuus vaikeuttaa toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua, osaavan henkilöstön rekrytointia ja alan vetovoimaa, minkä valiokunta arvioi heijastuvan myös opetuksen määrään ja laatuun. Valiokunta korosti ammatillisen koulutuksen pitkäjänteisen ja riittävän perusrahoituksen tarvetta, ja piti perusteltuna arvioida rahoituksen tasoa kuluvan kevään aikana valmisteltaessa julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2023–2026. Tämän arvion pohjaksi opetus- ja kulttuuriministeriö tarvitsee mahdollisimman ajantasaisen ja kattavan tilannekuvan opetuksen ja ohjauksen lisäresurssien tähänastisesta käytöstä ja ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstön kokonaismäärän kehityksestä. Tämän vuoksi on tärkeää, että kaikki lisärahoitusta hakevat koulutuksen järjestäjät vastaavat hakulomakkeella opetus- ja ohjaushenkilöstön määrän seurantaan koskeviin kysymyksiin.

2. Lisärahoitus oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun

Hallituksen puoliväliriihikirjauksen (29.4.2021) mukaan oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisen perusteita tulee uudistaa tukemaan nuorten kouluttautumista ja työllistymistä. Tarkoituksena on toteuttaa kolmivuotinen kokeilu, jossa seurataan koulutuskorvauksen kohdentamisen vaikutuksia nuorten alle 20-vuotiaiden, vailla toisen asteen tutkintoa olevien oppisopimusopiskelijoiden määrään. Kokeiluun on varattu 5 miljoonan euron vuotuinen lisärahoitus vuosien 2022–2024 ajaksi.

Koulutuskorvauksen määräytymisestä oppisopimuskoulutuksessa säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (673/2017) 19 §:ssä. Valtioneuvoston asetuksella ([OKM/2021/92](#)) kyseistä pykälää muutettiin määräaikaisesti ajalle 1.1.2022–31.12.2024 siten, että työnantajalle maksettavassa koulutuskorvauksessa on otettava korottavana tekijänä huomioon, jos oppisopimuksen aloituspäivänä ammatillista perustutkintoa suorittava opiskelija on alle 20-vuotias ja vailla toisen asteen tutkintoa.

Koulutuskorvaukset sisältyvät koulutuksen järjestäjille myönnettävään ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitukseen. Kokeilun aikana tarkoituksena on, että työnantaja saisi lähtökohtaisesti alle 20-vuotiaasta vailla toisen asteen tutkintoa olevasta ammatillista perustutkintoa suorittavasta oppisopimusopiskelijasta suuremman koulutuskorvauksen kuin muista oppisopimusopiskelijoista. Koulutuksen järjestäjien tulee erikseen huomioida kohderyhmä sopiessaan koulutuskorvauksen määräytymisestä koulutuksen järjestäjän ja työnantajan välisessä oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä koskevassa sopimuksessa.

Tämän ei kuitenkaan ole tarkoitus alentaa muiden oppisopimusopiskelijoiden perusteella työnantajille maksettavien koulutuskorvausten tasoa.

Lisärahoituksen käyttötarkoitus ja sen myöntämisen edellytykset

Koulutuksen järjestäjille myönnettävä lisärahoitus oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun on tarkoitettu käytettäväksi alle 20-vuotiaasta vailla toisen asteen tutkintoa olevasta ammatillista perustutkintoa suorittavasta oppisopimusopiskelijasta työnantajalle maksettavan suuremman koulutuskorvauksen aiheuttamiin lisäkustannuksiin. Lisärahoituksen käyttö ei ole sidottu rahoituksen myöntämivuoteen. Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää kokeiluun varattua lisärahoitusta perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena kohdennetusti niille koulutuksen järjestäjille, joilla on kohderyhmään kuuluvia oppisopimusopiskelijoita. Järjestäjäkohtainen kohdennus tehdään laskennallisin perustein varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumatietojen perusteella.

Perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen myöntämisen edellytyksenä on opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 32 e §:n mukaan koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvä erityinen syy. Ministeriö katsoo, että lisärahoituksen myöntämisen edellytys täyttyy silloin, jos koulutuksen järjestäjällä on valtioneuvoston asetuksella määriteltyyn kohderyhmään kuuluvia opiskelijoita, joista järjestäjän tulee maksaa työnantajalle korotettua koulutuskorvausta.

Harkinnanvaraista korotusta voidaan rahoituslain 32 e §:n mukaan erityisestä syystä myöntää myös varainhoitovuoden aikana. Ensimmäisenä kokeiluvuotena lisärahoitus myönnetään koulutuksen järjestäjille vasta varainhoitovuoden aikana lisäsuoritepäätöksellä, jotta päätöksenteossa käytettävä laskennallinen myöntökriteeri ja sen pohjalta tehty esimerkinomainen laskelma lisärahoituksen järjestäjäkohtaisesta jakautumisesta voitiin valmistella tukemaan koulutuksen järjestäjien hakua. Kokeilun kahtena seuraavana vuotena tarkoitus on käyttää samalla periaatteella muodostettavaa laskennallista myöntökriteeriä, jonka takia jatkossa lisärahoitus on mahdollista myöntää koulutuksen järjestäjille jo varsinaisella suoritepäätöksellä ennen varainhoitovuoden alkua.

Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun tarkoitettun lisärahoituksen myöntäminen koulutuksen järjestäjälle perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena edellyttää, että koulutuksen järjestäjä on hakenut harkinnanvaraista korotusta kyseiseen tarkoitukseen.

Lisärahoituksen laskennallinen myöntökriteeri

Ministeriön tarkoituksena on myöntää vuoden 2022 talousarviossa päätetty lisärahoitus oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun koulutuksen järjestäjille tilastoaineistoon perustuvan laskennallisen myöntökriteerin perusteella. Laskennallinen myöntökriteeri on koulutuksen järjestäjän osuus kaikkien vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien alle 20-vuotiaiden perustutkintoa suorittavien oppisopimusopiskelijoiden määrästä.

Opiskelijamääränä kriteerissä käytetään alle 20-vuotiaiden perustutkintoa suorittavien oppisopimusopiskelijoiden keskimääräistä päiväkohtaista opiskelijamäärää vuonna 2020. Alle 20-vuotiaisiin oppisopimusopiskelijoihin luetaan ne opiskelijat, jotka ovat olleet alle 20-vuotiaita oppisopimuskoulutusjakson alkaessa. Laskennallista kriteeriä vastaava aineisto on julkaistu Vipusessa ([Oppisopimuksen koulutuskorvauksen lisärahoituksen perusteena olevat opiskelijat](#)).

Lisärahoitus on tarkoitettu käytettäväksi vain vailla toisen asteen tutkintoa olevien oppisopimusopiskelijoiden korotettuihin koulutuskorvauksiin. Koska kuitenkin alle 20-vuotiaista perustutkintoa suorittavista oppisopimusopiskelijoista vain hyvin harvalla on suoritettuna toisen asteen tutkinto, myöntökriteerin laskennassa ei katsottu tarpeelliseksi huomioida opiskelijoiden pohjakoulutusta. Tällöin aineisto myös saadaan seuraavina vuosina riittävän ajoissa varsinaisen suoritepäätöksen hakuprosessissa käytettäväksi,

koska siihen ei tarvitse erikseen liittää Tilastokeskuksessa opiskelijoiden pohjakoulutustietoa.

Aineiston poiminta on tehty 1.11.2021 jäädytetystä Koski-järjestelmän tiedosta. Mikäli vuoden 2020 Koski-tietoja on tämän jälkeen päivitetty, ei tätä huomioida lisärahoituksen jaossa. Ministeriö kiinnittää samalla jo tässä vaiheessa koulutuksen järjestäjien huomiota siihen, että kuluvasta vuodesta lähtien varsinaisella suoritepäätöksellä myönnettävän rahoituksen perusteena oleva Koski-tieto jäädytetään lokakuun lopun sijaan jo syyskuun lopussa. Tarkoituksena tällä on pyrkiä aikaistamaan varsinaisen suoritepäätöksen valmisteluprosessia. Tämä tarkoittaa samalla sitä, että oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun vuodelle 2023 myönnettävän lisärahoituksen jaossa huomioidaan ennen 1.10.2022 Koski-järjestelmään tehdyt päivitykset vuoden 2021 tietoihin.

Liitteessä 3 on esitetty järjestäjittäin lisärahoituksen tarpeen arvioinnissa käytettävät alle 20-vuotiaiden perustutkintoa suorittavien oppisopimusopiskelijoiden määrät sekä esimerkinomainen laskelma siitä, miten 5 miljoonaa euroa jakautuisi esitetyllä kriteereillä ilman muuta harkintaa kaikille niille koulutuksen järjestäjille, joilla oli vuonna 2020 kohderyhmän opiskelijoita.

Lisärahoituksen myöntämiseen tai sen tasoon vaikuttava muu harkinta

Lähtökohtaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön tarkoituksena ei ole käyttää laskennallisen myöntökriteerin lisäksi muuta harkintaa päättäessään oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun myönnettävän lisärahoituksen järjestäjäkohtaisesta jakautumisesta. Esimerkiksi sillä perusteella, että koulutuksen järjestäjän kohderyhmän mukainen oppisopimusopiskelijoiden määrä on ollut vuonna 2021 edellisvuotta suurempi, ei voida poiketa laskennallisen kriteerin tuottamasta lisärahoituksen määrästä. Näiden vuosien väliset opiskelijamäärämuutokset tulevat huomioiduiksi kaikkien koulutuksen järjestäjien osalta tasapuolisesti vuoden 2023 lisärahoituksen jaossa, kun myöntökriteerissä käytetään vuoden 2021 tietoja.

Tarvittaessa ministeriö voi kuitenkin perustellusta syystä poiketa liitteessä 3 esitetyn esimerkinomaisen laskelman mukaisesta lisärahoituksen järjestäjäkohtaisesta määräytymisestä.

Lisärahoituksen hakeminen

Perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena myönnettävää lisärahoitusta oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun haetaan sähköisellä hakulomakkeella, joka julkaistaan tarkempine ohjeineen 21.2.2022 ministeriön sivuilla osoitteessa <https://okm.fi/lisasuoritepaatosten-valmistelu>.

Mikäli koulutuksen järjestäjä pitää tässä kirjeessä ja sen liitteessä 3 esitettyä lisärahoituksen laskennallista jakotapaa hyvänä, sen tulee ilmoittaa hakulomakkeella hakevansa ministeriön esittämällä kriteerillä sille kohdentuvaa osuutta lisärahoituksesta oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun. Hakumenettely poikkeaa tavanomaisesta perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen hakemisesta siten, että koulutuksen järjestäjän ei tule hakea perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta tietynä euromääränä. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että mikäli joillekin koulutuksen järjestäjille ei voida myöntää esimerkiksi hakemuksen puuttumisen vuoksi laskennallisen kriteerin tuottamaa euromäärää, tämä kasvattaa vastaavasti muille koulutuksen järjestäjille kohdentuvaa rahoitusta. Mikäli koulutuksen järjestäjä hakisi harkinnanvaraista korotusta tarkkana euromääränä, tämä asettaisi katon tälle järjestäjälle myönnettävälle lisärahoitukselle, vaikka myöntäminen perustuisikin muutoin käytettyyn laskennalliseen kriteeriin. Mikäli koulutuksen järjestäjä hakee lisärahoitusta edellä esitetysti, sen ei tarvitse erikseen perustella laskennallisen kriteerin perusteella sille kohdentuvan rahoitusosuuden muodostumista.

Mikäli koulutuksen järjestäjä hakee lisärahoituksensa muodostumista ministeriön jakoesityksestä poikkeavalla tavalla, lisärahoitusta haetaan tarkkana euromääränä, ja sen muodostuminen pitää erikseen perustella.

Lisärahoituksen käytön ja vaikuttavuuden seuranta

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa alle 20-vuotiaiden, vailla toisen asteen tutkintoa olevien oppisopimusopiskelijoiden määrän kehitystä ensisijaisesti Koski-järjestelmään tallennettujen tietojen perusteella sekä oppisopimusopiskelijoista maksettujen koulutuskorvausten määriä Opetushallituksen kustannustiedonkeruiden avulla. Kohderyhmän oppisopimuskoulutuksen määrän kehitystä seurataan myös eHOKS-tietojen kautta. Ministeriö hyödyntää eHOKSin ajantasaista tietoa ja voi myös tarvittaessa pyytää koulutuksen järjestäjiltä muuta seurantatietoa vuosien 2023 ja 2024 lisärahoitusten hakujen yhteydessä arvioidessaan aiemmin myöntämiensä lisärahoitusten käyttöä ja korotettujen koulutuskorvausten vaikutuksia alle 20-vuotiaiden, vailla toisen asteen tutkintoa olevien oppisopimusopiskelijoiden määrän kehitykseen. Seurantatiedon perusteella ministeriön tarkoituksena on samalla arvioida, missä määrin koulutuskorvauksen uudistamisen kokeilun lisärahoituksen järjestäjäkohtaisessa kohdentamisessa olisi mahdollista huomioida ajantasaisemmin sitä, miten paljon koulutuksen järjestäjä on onnistunut kokeilun avulla lisäämään nuorten alle 20-vuotiaiden, vailla toisen asteen tutkintoa olevien oppisopimusopiskelijoittensa määrää.

3. Hakemusten toimittaminen ja prosessin aikataulu

Perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin (luku 1) sekä oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun (luku 2) haetaan yhdellä sähköisellä lomakkeella, joka julkaistaan tarkempine ohjeineen 21.2.2022 ministeriön sivuilla osoitteessa <https://okm.fi/lisasuoritepaatosten-valmistelu>.

Lisäksi koulutuksen järjestäjän tulee toimittaa sähköisen hakulomakkeen sisältöä vastaavat tiedot allekirjoitettuna ja päivättyinä asiakirjana opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo.okm@gov.fi. Hakemuksen allekirjoittajalla tulee olla organisaation nimenkirjoitusoikeus.

Koulutuksen järjestäjien tulee toimittaa hakemuksensa opetus- ja kulttuuriministeriöön **viimeistään 18.3.2021**. Ministeriö käsittelee ainoastaan ne hakemukset, jotka on toimitettu määräajassa.

Ministeriön tarkoituksena on päättää lisärahoituksista huhtikuun loppuun mennessä.

Lisätietoja

Opetusneuvos Anne Ekroth (Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala), puh. 02953 30104, etunimi.sukunimi@gov.fi

Ylitarkastaja Tarja Koskimäki (Uusimaa), puh. 02953 30166, etunimi.sukunimi@gov.fi

Opetusneuvos Jukka Lehtinen (Kanta-Häme, Päijät-Häme, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi ja Satakunta), puh. 02953 30183, etunimi.sukunimi@gov.fi

Opetusneuvos Mari Pastila-Eklund (Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Keski-Suomi), puh. 02953 30249, etunimi.sukunimi@gov.fi

Opetusneuvos Tiina Polo (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi), puh. 02953 30022, etunimi.sukunimi@gov.fi

Opetusneuvos Kari Korhonen, puh. 02953 30162, etunimi.sukunimi@gov.fi

Opetusneuvos Tarja Olenius, puh. 02953 30237, etunimi.sukunimi@gov.fi

Asiantuntija Johannes Peltola, puh. 02953 30292, etunimi.sukunimi@gov.fi

Ylijohtaja Petri Lempinen

Opetusneuvos Tarja Olenius

Liitteet

Liite 1. Esimerkinomainen laskelma opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin myönnettävän lisärahoituksen määräytymisestä ministeriön esittämien laskennallisten kriteerien perusteella

Liite 2. Opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin myönnettävän lisärahoituksen laskennallisten myöntökriteerien perusteena käytettävien uusien opiskelijoiden Koski-tietojen poimintasäännöt

Liite 3. Esimerkinomainen laskelma oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun myönnettävän lisärahoituksen määräytymisestä ministeriön esittämän laskennallisen kriteerin perusteella

Jakelu Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Tiedoksi

Akava ry
 Ammatillisen Aikuiskoulutuksen johtajat ry
 Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
 Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
 Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry
 Kirkkohallitus/Kirkon työmarkkinalaitos
 Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
 Oikeusministeriö
 Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
 Opetushallitus
 Saamelaisalueen koulutuskeskus
 Sivistystyönantajat ry
 Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
 Suomen Ammattikoulutuksen Johtajat SAJO ry
 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
 Suomen Kansanopistoyhdistys ry
 Suomen konservatorioliitto ry
 Suomen Kuntaliitto ry
 Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
 Suomen Oppisopimusosaajat ry
 Suomen Yrittäjät ry
 Tilastokeskus
 Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
 Työ- ja elinkeinoministeriö
 Urheiluopistojen Yhdistys ry
 Valtiovarainministeriö

Aluehallintovirastot
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
Maakuntaliitot

VN/5431/2022-OKM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

OLENIUS TARJA 91045028C

2022-02-21

Lempinen Petri 912530038

2022-02-21